

VDOVA

PSYCHOTHRIILLER

FIONA BARTON

VDOVA

FIONA BARTON

2016

Copyright © 2016 by Fiona Barton
Translation © 2016 by Michael Havlen

Veškerá práva vyhrazena. Žádná část tohoto díla nesmí být reprodukována ani elektronicky přenášena či šířena bez předchozího písemného souhlasu majitele autorských práv.

Z anglického originálu THE WIDOW,
vydaného nakladatelstvím Transworld Publishers, Londýn 2016,
přeložil Michael Havlen
Odpovědná redaktorka: Karin Lednická
Jazykový redaktor: Martin Pilař
Korektura: Iveta Muchová
Sazba písmem Minion Pro: Rajka Marišinská a Dušan Žárský
Obálka: Rajka Marišinská
Vydání první
Vydalo nakladatelství DOMINO, Na Hradbách 3, Ostrava 1,
v září 2016

ISBN 978-80-7498-166-1

1

Středa 9. června 2010

VDOVA

Slyším, jak její kroky křupou po cestičce. Na vysokých podpatcích znějí trochu těžkopádně. Už je skoro u dveří. Zaváhá a odhrne si vlasy z tváře. Je hezky oblečená. Sáčko s velkými knoflíky, pod ním solidní šaty, na čele brýle. Ta určitě není od Svědků Jehovových, ani od charity. Bude to novinářka, ale ne ledajaká. Dneska už je druhá a tenhle týden čtvrtá – a to máme teprve středu. Vsadím se, že spustí: „Omlouvám se, že vás obtěžuji v tak těžké chvíli.“ Říkají to všichni reportéři s tím typicky přihlouplým výrazem. Jako by jim na mně záleželo.

Počkám, jestli zazvoní dvakrát. Ten chlápek dneska ráno to neudělal. Někteří jsou zjevně tak otrávení, že to ani nezkusí. Jakmile sundají prst ze zvonku, chvatně odkráčejí zpátky k autu a pryč odsud. Můžou říct nadřízeným, že se snažili, že klepali, ale ona jim neotevřela. Trapas.

Tahle zazvoní i podruhé. Pak hlasitě a rázně zaťuká na dveře. Jako policistka. Všimne si, že se dívám škvírkou vedle záclony, a nasadí zářivý úsměv. Hollywoodský úsměv, jak by řekla moje máma. A znovu zaklepe.

Když otevřu dveře, podá mi láhev mléka ze zápraží a řekne: „Byla by škoda ho tady nechat, zkazí se. Můžu dál? Máte varnou konvici?“

Nemůžu ani dýchat, natož mluvit. Znovu se usměje a nakloní hlavu na stranu.

„Já jsem Kate,“ představí se. „Kate Watersová, reportérka z *Daily Post*.“

„Já...,“ začnu, ale hned si uvědomím, že se mě neptala.

„Vím, kdo jste, paní Taylorová.“ Ve vzduchu visí nevyřčená slova: *Vy jste moje téma*. „Přece nebudeme stát tady,“ dodá a jakoby nic vstoupí dovnitř.

Jsem tak zaskočená vývojem událostí, že ze sebe nedokážu vypravit ani slovo, a ona si moje mlčení vykládá jako svolení, aby šla s lahví mléka do kuchyně a uvařila mi čaj. Vykročím za ní. Kuchyně není velká, a tak se v ní trochu tlačíme, když novinářka kmitá kolem, naplňuje konvici, otvírá moje skříňky a hledá hrnky a cukr. Já tam jen tak stojím a mlčky všemu přihlížím.

Začne mi chválit kuchyni. „Krásná nová linka – taky bych takovou chtěla. Tu jste si sem dali sami?“

Připadá mi, jako bych mluvila s kamarádkou. Je to úplně jiné, než jsem očekávala. Myslela jsem, že to bude jako na policii. Že to bude připomínat výslech, prostě hrůza. Tak to aspoň tvrdil můj manžel Glen. Ale bůhvíproč tomu tak není.

„Ano, vybrali jsme bílá dvířka a červené kličky, protože to působilo čistým dojmem.“ Stojím ve vlastním domě a bavím se s reportérkou o kuchyňském nábytku. Glena by z toho kleplo.

„Tudy?“ zeptá se a já otevřu dveře do obývacího pokoje.

Nejsem si jistá, jestli ji tady chci, nebo ne – nevyznám se sama v sobě. Protestovat mi přijde nepatřičné – vždyť ona jen sedí s hrnkem čaje v ruce a povídá si se mnou. Je to zvláštní, ale její zájem mě celkem těší. Teď, když tady Glen není, se v domě cítím trochu osamělá.

A ona, jak se zdá, má všechno pod kontrolou. Je vlastně celkem příjemné mít zase někoho, kdo by mě mohl řídit. Už jsem pomalu začínala propadat panice, že se budu muset se vším vyrovnat sama, ale Kate Watersová tvrdí, že všechno vyřeší.

Prý stačí, když jí povím všechno o svém životě.

O mém životě? Vždyť já ji ve skutečnosti nezajímám. Nepřišla na návštěvu, aby si vyslechla příběh Jean Taylorové. Chce se dozvědět pravdu o něm. O Glenovi. O mém manželovi.

Víte, můj manžel minulý týden zemřel. Srazil ho autobus před supermarketem Sainsbury's. Peskoval mě za to, že jsem koupila špatné ovesné vločky, a za chvíli ležel mrtvý na silnici. Poranění hlavy neslučitelná se životem, říkali. Já tam jen tak stála a dívala se, jak leží na vozovce. Kolem pobíhali lidé, sháněli se po dekách a na asfaltu bylo trochu krve. Ale ne moc. Glen by měl radost. Nepořádek přímo nesnášel.

Všichni na mě byli moc hodní a snažili se, abych neviděla jeho tělo, ale já jim nemohla říct, že jsem vlastně ráda. Už je konec těm jeho nesmyslům.

2

Středa 9. června 2010

VDOVA

Do nemocnice samozřejmě dorazila i policie. Na úrazovém oddělení se dokonce ukázal sám inspektor Bob Sparkes a chtěl se bavit o Glenovi.

Jemu ani ostatním jsem nic neřekla. Sdělila jsem jim, že není o čem mluvit a že jsem stejně příliš rozrušená. Trochu jsem i plakala.

Inspektor Sparkes je součástí mého života už tak dlouho – bude to už přes tři roky –, ale teď možná zmizí s tebou, Glene.

Kate Watersové nic z toho nepovím. Sedí v křesle u mě doma v obýváku, drží v dlaních hrnek s čajem a podupává nohou.

„Jean,“ osloví mě – vida, takže už ne paní Taylorová. „Minulý týden pro vás musel být strašný. Zvlášť po tom všem, čím už jste si prošla.“

Nic neodpovím, jen sklopím oči do klína. Ona nemá ani ponětí, čím jsem si prošla. Vůbec nikdo to netuší. Nikdy jsem to nikomu neprozradila. Glen říkal, že tak to bude nejlepší.

Mlčky čekáme a pak to Kate Watersová zkusí jinak. Vsta-

ne a zvedne z krbové římsy naši fotku – oba se na ní něčemu smějeme.

„Vypadáte velice mladě. To bylo ještě před svatbou?“

Přikývnu.

„Znali jste se předtím dlouho? Seznámili jste se ve škole?“

„Ne, ve škole ne. Potkali jsme se na autobusové zastávce,“ řeknu jí. „Byl moc hezký a vtipný. Já měla tehdy sedmnáct a učila jsem se na kadeřnici v Greenwichi, kdežto on pracoval v bance. Byl o něco starší, nosil oblek a kvalitní boty. Byl jiný.“

Udělala jsem z toho trochu červenou knihovnu a Kate Watersová na to skočila. Horečně si škrábe zápisky do bloku, kouká na mě brejličkami a přikyvuje, jako by tomu rozuměla. Mě ale neoblafně.

Ve skutečnosti se Glen ze začátku moc romanticky nechoval. Naše námluvy se odehrávaly hlavně potmě – v kině, na zadním sedadle jeho Fordu Escort nebo v parku – a na nějaké řeči nebylo moc času. Přesně si však vybavuju, kdy mi poprvé řekl, že mě miluje. Ucítla jsem mravenčení po celém těle, jako bych najednou vnímala každý centimetr své kůže. Poprvé v životě mi připadalo, že doopravdy žiju. Odpověděla jsem, že ho taky miluju. Zoufale. Že nemůžu jíst ani spát, jak na něj pořád myslím.

Bloumala jsem po domě jako tělo bez duše a máma říkala, že jsem jako uhranutá. Nevěděla jsem jistě, co to znamená, ale chtěla jsem být pořád s Glenem a on tenkrát tvrdil, že to cítí stejně. Myslím, že máma trochu žárlila. Byla na mně závislá.

„Ona na tobě až nezdravě visí, Jeanie,“ řekl Glen. „Chodit všude s dcerou není úplně normální.“

Snažila jsem se mu vysvětlit, že se máma bojí vycházet z domu sama, ale Glen oponoval, že je jen sobecká.

Byl hrozně starostlivý. V hospodě mi vždycky vybíral místo dál od baru: „Nechci, abys musela sedět v hluku.“ A v restauracích objednával jídlo tak, abych okusila něco nového. „Bude ti to chutnat, Jeanie, uvidíš.“ Tak jsem ho poslouchala a ty nové věci byly někdy opravdu dobré. A když ne, nic jsem neřekla, abych ho neurazila. Když jsem se proti něčemu ozvala, vždycky ztichl. To jsem nesnášela. Cítila jsem, že jsem ho zklamala.

Nikdy jsem nechodila s nikým, jako byl Glen. S někým, kdo ví, co od života chce. Ostatní kluci byli..., no prostě kluci.

O dva roky později mě Glen požádal o ruku. Neklekl si přitom, ale přitáhl si mě k sobě a řekl: „Patříš ke mně, Jeanie. My dva patříme k sobě... Vezmi si mě.“

Tou dobou už si získal i moji mámu. Chodíval k nám domů s kyticí. „Malá pozornost pro druhou nejdůležitější ženu mého života,“ rozesmával ji a pak se s ní bavil o televizním seriálu *Coronation Street* nebo o královské rodině. Máma to zbožňovala. Říkala mi, že mám velké štěstí. Že mě Glen probudil k životu a udělá ze mě něco pořádného. Věděla, že se o mě postará. A on tomu dostál.

„Jaký tenkrát byl?“ ptá se Kate Watersová a povzbudivě se ke mně naklání. Tenkrát. Myslí předtím, než se stalo všechno to špatné.

„Moc hodný. Měl mě rád a udělal by všechno, co mi viděl na očích,“ odpovím. „Pořád mi nosil kytky a dárky. Říkal, že jsem jeho jediná. To víte, já z toho byla celá vedle. Bylo mi teprve sedmnáct.“

Návštěvě se to zjevně zamlouvá. Všechno pečlivě zapíše směšnými klikyháky a pak vzhledne. Mám co dělat, abych se nezačala smát. Cítím, že se o mě pokouší hysterie, ale vyjde ze mě jen jakýsi vzlyk. Ona natáhne ruku a dotkne se mého ramene.

„Netrapte se tím,“ říká. „Už je po všem.“

A má pravdu. Už žádná policie, žádný Glen. Žádný z těch jeho nesmyslů.

Nemůžu si přesně vzpomenout, kdy jsem tomu tak začala říkat. Začalo to mnohem dřív, než jsem to vůbec dokázala pojmenovat. Měla jsem plné ruce práce s tím, aby naše manželství bylo dokonalé – počínaje svatbou na záměčku Charlton House.

Máma s tátou si mysleli, že jsem na to v devatenácti ještě moc mladá, ale my jsme je přesvědčili. No, vlastně spíš Glen. Byl tak odhodlaný a tolik o mě stál, že táta nakonec svolil a mohli jsme to oslavit s láhví šumivého lambruska.

Rodiče zaplatili za svatbu hromadu peněz, protože jsem byla jejich jediná dcera, a já trávila veškerý čas prohlížením obrázků ve svatebních magazínech a snila o svém velkém dnu. Můj velký den... Strašně jsem se na to upnula a naplnila tím celý svůj život. Glen se mi do toho nikdy nepletl.

„To je tvoje doména,“ říkával a já se smála.

Znělo to tak, jako by i on měl nějakou doménu. Myslela jsem, že svoji práci. S oblibou se prohlašoval za živitele rodiny. „Vím, že to zní staromódně, Jeanie, ale chci se o tebe postarat. Jsi ještě mladá a máme všechno před sebou.“

Vždycky měl velké plány, a když o nich mluvil, přišlo mi to vzrušující. Chtěl se stát vedoucím pobočky, pak odejít z banky a založit si vlastní firmu. Udělat se sám pro sebe

a vydělávat spoustu peněz. Úplně jsem ho viděla v drahém obleku se sekretářkou a velkým autem. A já? Já mu budu stát po boku. „Doufám, že se nikdy nezměníš, Jeanie. Mám tě rád takovou, jaká jsi,“ říkával.

Tak jsme si koupili dům a po svatbě se do něj nastěhovali. A bydlíme tu dodneška.

Dům měl původně předzahrádku, ale tu jsme nechali zavézt štěrkem, „abychom ušetřili za sekání trávy“. Bylo to Glenovo rozhodnutí. Mně se tráva docela líbila, ale on měl rád věci hezky upravené. Když jsme spolu začali žít, bylo to docela těžké, protože já jsem bývala vždycky trochu nepořádná. Máma v prachu pod mojí postelí věčně nacházela špinavé talíře a liché ponožky. Glen by umřel, kdyby to viděl.

Vzpomínám si, jak zaťal zuby a přimhouřil oči, když mě nedlouho po svatbě jednou večer při společném čaji přistihl, jak smetávám rukou drobký ze stolu na podlahu. Sama jsem si to ani neuvědomila – musela jsem to udělat bezděčně už aspoň stokrát, ale tenkrát to bylo naposledy. V tomhle ohledu mi Glen pomohl. Naučil mě, jak dělat věci správně tak, abychom to měli doma hezké. Měl to rád doma hezké.

V našich počátcích mi Glen často vyprávěl o práci v bance – jaké má úkoly, jak za ním chodí mladší kolegové pro radu, jak mezi sebou v kanceláři vtipkují a šéf to nemůže vystát – „Myslí si, že je něco víc než ostatní, Jeanie.“ Říkal jí i podrobnosti o lidech, se kterými pracoval. O Joy a Liz z administrativy; o Scottovi, co seděl za přepážkou, měl hroznou pleť a věčně se červenal; o stážistce May, která vždycky všechno popletla. Ráda jsem ho poslouchala. Ráda jsem se dozvíдалa o jeho světě.

Nejspíš jsem mu vyprávěla i o své práci, ale vždycky jsme se zase rychle vrátili k dění v bance.

„Stríhat lidi není žádná extra práce,“ říkával, „ale ty to děláš velice dobře, Jeanie. Jsem na tebe pyšný.“

Tvrdil, že se snaží, abych ze sebe měla lepší pocit. A dařilo se mu to. S jeho láskou v zádech jsem si připadala v bezpečí.

Kate Watersová se na mě dívá a znovu dělá tu věc s hlavou. Je dobrá, to jí nemůžu upřít. Ještě nikdy jsem s žádným novinářem nemluvila, natož abych si někoho z nich pustila domů. Nanejvýš jsem jim řekla, aby šli pryč. Zvonili u našich dveří už celá léta, zas a znova, a žádný se dodnes nedostal dál. Glen na to dohlídl.

Ale teď tady není. A zdá se, že Kate Watersová je jiná. Řekla mi, že se mnou „opravdu soucítí“. Prý jí připadá, jako bychom se znaly celou věčnost. A já vím, jak to myslí.

„Jeho smrt pro vás musela být hrozný šok,“ říká a znovu mi stiskne ruku. Otupěle přikývnu.

Nemůžu jí prozradit, jak jsem za bezesných nocí ležela v posteli a přála si Glenovu smrt. Tedy ne tak docela. Nechtěla jsem, aby ho něco bolelo nebo aby trpěl. Jen jsem chtěla, aby tady už nebyl. Snila jsem o chvíli, kdy zazvoní telefon a na druhém konci bude policie.

„Paní Taylorová,“ ozve se hluboký hlas, „je mi to velice líto, ale mám pro vás špatnou zprávu.“ V očekávání příštích slov jsem se vždycky málem rozesmála. „Paní Taylorová, váš manžel zahynul při dopravní nehodě.“

Pak jsem uviděla sama sebe – opravdu jsem se viděla –, jak s pláčem беру telefon a volám jeho mámě. „Mary, bohužel mám špatnou zprávu. Jde o Glena. Je mrtvý.“

Slyším, jak se ohromeně zajíkne. Cítím její zármutek. Cítím upřímnou soustrast přátel a příbuzných, kteří mě obklopují. A pak to tajné rozechvění.

Já, truchlící vdova. To snad nemyslíte vážně.

Samozřejmě, když se to doopravdy stalo, nepřipadalo mi to ani zdaleka tak reálné. Zdálo se, že její mámě se v první chvíli stejně jako mně ulevilo, že už je po všem. Pak položila telefon a začala svého chlapečka oplakávat. Pokud jde o přátele, nebylo komu to sdělit, a obklopila mě jen hrstka příbuzných.

Kate Watersová zašvitoří, že si odskočí a přitom udělá další čaj. Bez protestů jí podám hrnek a popíšu jí cestu na záchod. Když odejde, rychle se rozhlédnu po pokoji a přesvědčím se, že v dosahu není nic po Glenovi. Žádné suvenýry, které by tady mohla ukrást. Glen mě varoval. Vyprávěl mi o novinářích hrůzostrašné historky. Slyším spláchnutí a Kate Watersová se po chvíli objeví s tácem a znovu spustí, jaká jsem skvělá a věrná manželka.

Pořád se dívám na svatební fotografii nad plynovým krbem. Vypadáme na ní tak mladě, jako bychom na sobě měli šaty svých rodičů. Kate Watersová si mého pohledu všimne, zvedne se a fotku přinese.

Posadí se na opěrku mého křesla a díváme se na ni společně. 6. září 1989. Den, kdy jsme uzavřeli sňatek. Nevím proč, ale rozbřečím se – jsou to moje první opravdové slzy od Glenovy smrti – a Kate Watersová mě bere kolem ramen.

3

Středa 9. června 2010

REPORTÉRKA

Kate Watersová si poposedla v křesle. Neměla si předtím dávat kafe – v kombinaci s čajem to mělo neblahý vliv na její močový měchýř, který teď vysílal nouzové signály. Hrozilo, že bude muset nechat Jean Taylorovou samotnou s vlastními myšlenkami. To by v téhle fázi hry nebylo chytré, zvláště když Jean přestala mluvit, usrkávala čaj a zírala před sebe. Kate zoufale nechtěla narušit vzájemné porozumění, které se jí podařilo navodit. Nacházely se ve velice křehké situaci. Stačilo ztratit oční kontakt a celá nálada se mohla rázem změnit.

Manžel Steve jednou její práci přirovnal ke štvání lovné zvěře. Na domácím večírku vypil o nějakou sklenku španělského vína víc a začal se předvádět.

„Dostává se blíž a blíž, láká je na kousky laskavosti a humoru, na vidinu peněz, které by mohli získat, a šanci sdělit svou vlastní verzi příběhu, až jí nakonec zobou z ruky. Je to opravdové umění,“ řekl tehdy hostům sedícím u stolu v jejich jídelně.

Byli to jeho kolegové z onkologického oddělení a Kate jen

seděla, profesionálně se usmívala a zamumlala: „Ale no tak, miláčku, vždyť přece víš, že taková nejsem,“ zatímco se hosté nervózně smáli a usrkávali víno. Když pak vztekle myla nádobí a házela pánve do dřezu, až voda stříkala na podlahu, Steve ji zezadu objal a začal se usmířovat.

„Přece víš, jak moc tě obdivuju, Katie,“ řekl. „V tom, co děláš, jsi jednička.“

Opětovala jeho polibek. Měl vlastně pravdu: aby se člověk sblížil s podezřivým a někdy i nepřátelským protějškem, musí mít herecký talent a předvádět různé tanečky. A ona to milovala. Milovala ty adrenalinové zážitky, když se dostala někam jako první před smečkou ostatních vlčáků, zazvonila u dveří, uslyšela zevnitř zvuky života a všimla si, že se mění odstín světla v mléčném skle, jak se dotyčný blíží, a když pak otevřel dveře, přepnula na plný výkon.

Reportéři při návštěvách cizích lidí používají různé techniky. Jeden její známý z branže se tvářil jako boží umučení, aby se nad ním objekt jeho zájmu slitoval. Jiná kolegyně se vždycky vymlouvala, že to dělá jen kvůli šéfredaktorovi, který ji poslal. A další si dokonce strkala pod svetřík polštář a předstírala těhotenství. U dveří se zeptala, jestli si může odskočit na toaletu, a proklouzla dovnitř.

To ovšem nebyl styl Kate Watersové. Ona měla vlastní pravidla: vždycky se usmívat, nikdy nestát moc blízko dveří, nezačínat omluvou a snažit se odvést pozornost od faktu, že jí jde o článek. Trik s láhví mléka nepoužila poprvé, ale mlékaři už jsou dneska na vyměření. Měla sama ze sebe radost, jak zdánlivě snadno tentokrát pronikla do domu.

Upřímně řečeno, původně se jí sem vůbec nechtělo. Potřebovala zajet do redakce a vyplnit cestovní příkazy, aby do-

stala peníze na konto dřív, než jí ho vybilí splátka za kreditní kartu. Jenže šéf zpravodajství o tom nechtěl ani slyšet.

„Stav se u té vdovy a zkus zaklepat na dveře – máš to po cestě,“ křikl na ni Terry Deacon do telefonu, aby přehlušil hlasité zprávy z rádia. „Člověk nikdy neví. Třeba máš dneska šťastný den.“

Kate vzdychla. Okamžitě věděla, koho tím Terry myslí. Existovala jen jedna vdova, se kterou chtěl ten týden každý udělat rozhovor, ale zároveň věděla, že je to zatraceně prošlápaná cesta. Tři její kolegové z *Daily Post* už se o to pokoušeli a ona měla pocit, že je snad poslední novinářka v zemi, která na tyhle dveře ještě nezaklepala.

Skoro.

Když dojela k odbočce do ulice, kde bydlela Jean Taylorová, automaticky se rozhlédla po případné konkurenci a okamžitě si všimla kolegy z *Timesů* stojícího vedle auta. Tucťová kravata, záplaty na loktech, pěšinka na straně. Klasika. Zvolna se šinula autem po hlavní silnici ucpané dopravou a po očku sledovala nepřítele. Bude muset znovu objet blok a doufat, že ten chlap během té doby zmizí.

„Sakra práce,“ zamumlala, vyhodila blinkr doleva a odbočila do boční ulice, kde zaparkovala.

Počkala čtvrt hodiny, mezitím si zběžně prolistovala noviny, pak si znovu zapnula bezpečnostní pás a nastartovala. Vtom jí zazvonil telefon a Kate musela zalovit hluboko v kabelce, aby ho našla. Když mobil vylovila, spatřila na displeji číslo Boba Sparkese a znovu zhasla motor.

„Ahoj, Bobe, jak se máš? Co se děje?“

Inspektor Bob Sparkes něco chtěl, to bylo zřejmé. Nebyl to typ, který by volal jen proto, aby si poklábosil. Kate se vsadila sama se sebou, že hovor nepotrvá ani minutu.

„Ahoj, Kate, dobře, díky. Hodně práce, znáš to. Mám rozdělaných pár věcí, ale nic zvláštního. Hele, Kate, jen mě tak napadlo, jestli náhodou pořád neděláš na případu Glena Taylora.“

„Ježíši, Bobe, ty mě snad vidíš někde na kameře nebo co! Zrovna se chystám zazvonit u Jean Taylorové.“

Sparkes se zasmál. „Neboj, na seznamu sledovaných osob nejsi, pokud vím.“

„Měla bych něco vědět, než za ní vyrazím?“ zeptala se Kate. „Stalo se od smrti Glena Taylora něco nového?“

„Ani ne.“ Zachytila v jeho hlase zklamání. „Myslel jsem, jestli jsi něco nezaslechla. No, každopádně bych ocenil, kdybys mi dala vědět, jestli Jean něco řekne.“

„Já ti potom zavolám,“ slíbila mu. „Ale ona mi stejně nejspíš přibouchne dveře před nosem. Jako všem ostatním novinářům.“

„Fajn, tak zatím.“

Konec. Podívala se na telefon a usmála se. Čtyřicet jedna vteřin. Nový rekord. Až ho příště uvidí, bude si do něj muset trochu rýpnout.

O pět minut později vjela do ulice, kde bydlela Jean Taylorová. Tentokrát už tam nebyla po novinářích ani stopa, a tak vykročila po cestičce.

A teď potřebovala získat materiál pro svůj článek.

Jak se mám proboha soustředit? zoufala si v duchu a zaryla si nehty do dlaně, aby alespoň na chvíli přišla na jiné myšlenky. Nepomáhalo to.

„Promiňte, Jean, ale mohla bych si u vás odskočit?“ řekla s omluvným úsměvem. „Čaj proteče rovnou dolů, jak se říká. Uvařím další, jestli chcete.“

Jean přikývla, vstala z křesla a ukázala jí cestu. „Záchod je tamhle,“ řekla a ustoupila stranou, aby se kolem ní Kate mohla protáhnout do vítaného azylu toalety.

Když si pak Kate myla ruce navoněným mýdlem pro hosty, vzhlédla a podívala se na sebe do zrcadla. Vypadám trochu unaveně, konstatovala mlčky, uhladila si neposlušné vlasy a konečky prstů si proklepala váčky pod očima, jak jí poradila dívka, ke které občas chodila na kosmetiku.

Sama v kuchyni si poté zběžně četla poznámky a magnetky na ledničce a čekala, až voda v konvici začne vřít. Nákupní seznamy a suvenýry z dovolených, nic moc zajímavého. Fotka Taylorových pořízená v nějaké plážové restauraci zachycovala rozesmátý pár zvedající sklenky k objektivu. Glen Taylor s rozcuchanými tmavými vlasy a bezstarostným úsměvem, Jean s blond kadeřemi úhledně zastrčenými za uši a večerním make-upem lehce rozmazaným z horka. Úkosem se dívala na manžela.

S láskou nebo posvátnou úctou? napadlo Kate.

Všimla si, že poslední roky si na ženě z fotografie vybraly svoji daň. Jean seděla a čekala na ni v kapsáčích, vytahaném tričku a propínacím svetru, vlasy jí neposlušně utíkaly z krátkého culíku. Steve si ji vždycky dobíral, jakých maličkostí si všímá, ale patřilo to k její práci. „Jsem zkušená pozorovatelka,“ odpovídala mu žertem a s gustem poukazovala na nepatrné, avšak výmluvné detaily. Okamžitě si všimla Jeaniných drsných popraskaných rukou – „rukou kadeřnice“, usoudila v duchu – a ožvýkané kůže kolem nehtů, které si vdova zjevně z nervozity kousala.

I vrásky kolem očí vypovídaly o mnohém.

Kate vytáhla telefon a prázdninový snímek si vyfotila.

Všimla si, že v kuchyni je čisto jako v klícce. Ne jako u ní doma, kde po sobě její dospívající synové věčně nechávali zbytky snídaně – špinavé hrnky od kávy, kysnouce mléko, nedojedený toast, či dokonce otevřenou sklenici marmelády, ze které trčel nůž. A jako vždy nemohl chybět ani špinavý fotbalový dres ležící na podlaze.

Konvice se vypnula a vytrhla ji z myšlenek na domov. Uvařila čaj a odnesla do obývacího pokoje tác s hrnky.

Jean zírala do prázdna a přitom si usilovně okusovala palec.

„Hned je mi líp,“ prohodila Kate a ztěžka dosedla. „Ještě jednou se omlouvám. Kde jsme to skončily?“

Začínala si dělat starosti. S Jean Taylorovou už strávila téměř hodinu a měla blok plný útržků z jejího dětství a novomanželského života. Ale to bylo tak všechno. Pokaždé, když se posunula o kousek blíž k současnosti, Jean změnila téma a utekla k něčemu bezpečnému. Vedly tedy například dlouhou debatu o problémech s výchovou dětí a pak nastala krátká mezihra, během níž Kate konečně přijala jeden z naléhavých telefonátů z redakce.

Když Terry uslyšel, kde Kate je, byl celý bez sebe. „Super!“ zaječel do telefonu. „Skvělá práce – a co říkáš? Kdy to můžeš dodat?“

Vdova ji sledovala ostřížím pohledem, a tak Kate zamumlala: „Vydrž chvíli, Terry. Je tady špatný signál.“ Pak na Jean unaveně zavrtěla hlavou, jako že je otrávená, a vyšla ven na zahradu.

„Panebože, Terry, seděla jsem vedle ní. Teď nemůžu mluvit,“ sykla. „Upřímně řečeno, jde to trochu pomalu, ale myslím, že mi začíná důvěřovat. Dej mi trochu času.“

„Už ji máš pod smlouvou?“ zeptal se Terry. „Dej jí to podepsat a pak můžeme všechno v klidu dotáhnout.“

„Nechci tlačit na pilu, abych ji nevyplašila. Udělám, co se dá. Ozvu se.“

Kate v rozrušení ukončila hovor a zvažovala další krok. Třeba by se měla rovnou zmínit o penězích. Nabídla jí čaj a pochopení, ale teď už dál nemohla chodit kolem horké kaše.

Ostatně, po manželově smrti Jean možná bude mít finanční potíže.

Už se o ni nemohl starat. Ani jí zacpávat ústa.

4

Středa 9. června 2010

VDOVA

Kate Watersová je i po hodině pořád tady. Ještě včera bych ji požádala, aby už šla. Nikdy jsem neměla problém vypakovat z domu novináře, kteří u náš zazvonili. Chovají se tak neurvale, že si o to sami koledují. „Dobrej,“ zahalasí a hned na mě začnou pálit otázky. Strašné, dotěrné otázky. Kate Watersová se na nic nepříjemného nezeptala. Zatím.

Bavily jsme se o různých věcech: kdy jsme s Glenem koupili dům, jaká je cena nemovitostí v okolí, co jsme s domem dělali, kolik stálo vymalování, kde jsem jako holka vyrůstala, kam jsem chodila do školy a tak podobně. Když něco řeknu, vždycky se toho hned chytí: „A já jsem chodila do školy tam a tam. Učitele jsem přímo nesnášela a co vy?“ Navozuje dojem, že si povídám s kamarádkou. Že je přesně jako já. Jde na to opravdu chytře, ale takhle se možná chová pokaždé, když s někým dělá rozhovor.

Vážně není tak špatná. Dokonce mi připadá celkem sympatická. Je vtipná a působí mile, ale třeba je to od ní jen přetvářka. Vypráví mi o svém manželovi – říká mu „starej“. Prý

mu potom musí zavolat, že možná přijde domů pozdě. Není mi jasné, proč by se měla opozdit – vždyť ještě není ani poledne a bydlí jen půl hodiny odsud –, ale řeknu jí, ať si radši zavolá hned, aby si nedělal starosti. Glen by se o mě bál. Kdybych se zdržela venku a neřekla bych mu to, pořádně by mně vynadal. „To od tebe není fér, Jeanie,“ pokáral by mě. Ale tohle už jí nepovím.

Kate se směje a říká, že její „starej“ už si na to zvykl, ale bude se cukat, protože se musí postarat o děti. Mají prý dva kluky, Jakea a Freddieho, rozjívěné pubertáky, co si z nikoho nic nedělají.

„Bude muset uvařit večeři. Ale vsadím se, že objedná pizu. Kluci budou nadšení.“

Oba synové ji i „starýho“ údajně přivádějí k šílenství, protože si nechtějí uklízet.

„Vypadá to u nich jako v chlívě, Jean,“ tvrdí Kate. „Nevěřila byste, kolik misek od müsli jsem našla u Jakea v pokojíčku. V podstatě celou jídelní soupřavu. A týden co týden ztrácejí ponožky. Naš barák je v tomhle ohledu něco jako Bermudský trojúhelník.“ A znovu se zasměje, protože je miluje, i když mají v pokoji chlívek.

Dokážu myslet na jediné: Jake a Freddie, taková pěkná jména. Uložím si je na později, abych je mohla zařadit do své sbírky, a přikyvuju, že jí naprosto rozumím. Ale není to pravda. Jak ráda bych doma taky měla nějakého pubertáka, kterému bych mohla vynadat.

V příští chvíli se přistihnu, jak nahlas říkám: „Glen uměl být nepříjemný, když v domě nebylo pořádně uklizeno.“ Jen jsem jí chtěla dát najevo, že to taky nemám úplně lehké, že jsem přesně jako ona. Taková hloupost. Jak bych mohla být jako ona? Nebo jako někdo další. Já.

Glen vždycky tvrdil, že jsem jiná. Když jsme chodili do společnosti, chlubil se se mnou a říkal kamarádům, že jsem výjimečná. Vlastně jsem to nechápala. Pracovala jsem v kaděnictví s názvem Vlasy plné krásy – tu rýmovačku vymyslela majitelka Lesley – a celé dny jsem šamponovala hlavy a vařila kávu ženským v přechodu. Myslela jsem, že práce v salonu bude zábavná, možná i atraktivní. Myslela jsem, že budu stříhat vlasy a vytvářet nové účesy, ale jako sedmnáctiletá jsem byla na nejnižším stupni žebříčku.

„Jean,“ volávala na mě Lesley. „Umyj hlavu paní XY a pak zameť kolem křesel.“ Žádné prosím nebo děkuju.

Zákaznice byly celkem v pohodě. Rády mi vyprávěly o všech novinkách i problémech svého života, protože jsem jim naslouchala a nesnažila se jim radit jako Lesley. Příkyvovala jsem, usmívala se a v duchu snila, zatímco ženské tlachaly o vnukovi fetujícím ředidlo nebo o sousedce, co hází psí hovínka přes plot. Dny plynuly, aniž bych se já osobně nějak vyjádřila jinak než „To je hezké“ nebo sprádáním plánů na dovolenou, aby řeč nestála. Ale vytrvala jsem. Udělala jsem si pár kurzů, kde mě naučili správně stříhat a barvit, a postupně jsem získávala vlastní klientky. Nebyla to moc dobře placená práce, ale já se na jinou ani nehodila. Ve škole jsem se moc nepředřela. Máma lidem tvrdila, že jsem dyslektička, ale ve skutečnosti jsem byla spíš líná.

Pak se objevil Glen a najednou jsem byla „výjimečná“.

V práci se toho moc nezměnilo. Ale přestala jsem se stýkat se třemi kolegyněmi, protože Glen nechtěl, abych někam chodila sama. Říkal, že ostatní holky jsou svobodné a zajímá je jen sex a chlast. Soudě podle historek, které vždycky v pondělí ráno vyprávěly, měl asi pravdu. Každopádně jsem se vymlouvala tak dlouho, až mě nakonec přestaly zvát.

Mívala jsem svoji práci ráda, protože v ní nebyl žádný stres a mohla jsem si v klidu myslet na svoje věci. Cítila jsem se tam bezpečně – vůně chemikálií a vyžehlených vlasů, zvuk lidských hlasů a tekoucí vody, hučení fénů... Všechno bylo krásně předvídatelné. Mým dnům vládla kniha objednávek napsaných tupou tužkou.

O všem bylo rozhodnuto předem, dokonce i o jednotném úboru sestávajícím z černých kalhot a bílého topu – kromě sobot, kdy jsme povinně nosily džíny. „Pro ženu jako ty je to ponižující. Jsi přece stylistka, ne nějaká učnice, Jeanie,“ prohlásil Glen později. Každopádně to znamenalo, že jsem se po většinu dní nemusela rozhodovat, co si vzít na sebe ani co mám dělat. Vůbec mi to nevadilo.

Všechny kolegyně Glena milovaly. Každou sobotu pro mě jezdil, a než jsem se připravila, opíral se o pult a bavil se s Lesley. Tolik toho věděl, můj Glen. Obchodní záležitosti měl v malíku. A dokázal lidi rozesmát, i když mluvil o vážných věcech.

„Tvůj manžel je velice inteligentní,“ říkala Lesley. „A taky hezký. Máš velké štěstí, Jean.“

Nejspíš nemohla pochopit, že si Glen vybral právě mě. Někdy jsem to nechápala ani já sama. Když jsem to občas vyslovila, zasmál se a přitáhl si mě k sobě. „Ty jsi moje všechno.“ Pomáhal mi vidět věci takové, jaké doopravdy jsou. Pomohl mi dospět, dalo by se říct.

Když jsme se vzali, neměla jsem o hospodaření a řízení domácnosti ani ponětí, takže mi Glen každý týden dával určitou částku a všechny utracené peníze jsem měla zapisovat do sešitu. Pak jsme si spolu sedli a on porovnával čísla. Hrozně moc jsem se od něj naučila.

Kate už zase mluví, ale já jsem propásla začátek. Povídá cosi o nějaké dohodě a o penězích.

„Omlouvám se,“ přeruším ji, „na chvíli jsem se zamyslela.“

Kate se trpělivě usměje a znovu se předkloní. „Vím, jak těžké to pro vás musí být, Jean, když vás ve dne v noci pronásledují novináři. Ale upřímně vám řeknu, že máte jediný způsob, jak se jich zbavit: poskytnout rozhovor. Pak všichni ztratí zájem a nechají vás na pokoji.“

Přikývnu na znamení, že ji slyším, ale ona se celá rozzáří. Nejspíš si to vyložila jako souhlas. „Moment,“ vyhrknu v panice. „Já neříkám ano, ani ne. Musím si to promyslet.“

„Velice rádi vám zaplatíme – berte to jako náhradu za váš čas a pomoc v těžké době,“ vysype ze sebe. Je až směšné, jak se to snaží zaobalit. Prý náhrada! Chce tím říct, že mi dají peníze a já na oplátku všechno vyklopím, ale bojí se, aby mě neurazila.

Dostala jsem už spoustu velkorysých nabídek, které připomínaly výhru v loterii. Měli byste vidět, jaké dopisy mi novináři házeli do schránky. Nad jejich falši se člověk doslova červenal studem. Přesto je to pořád lepší než nenávidná pošta, co mi pravidelně chodí.

Lidé občas vystříhnou z novin nějaký článek o Glenovi, velkými písmeny k tomu připíšou ZRŮDA a ještě to několikrát podtrhnou – někdy tak silně, že protrhnou papír. Naproti tomu novináři dělají pravý opak. Ale nejsou proto o nic méně odporní.

„Milá paní Taylorová,“ – nebo někdy jen Jean –, „omlouvám se, že vás oslovuji v této pro vás jistě těžké době, bla bla bla. Napsalo se toho o vás už hodně, ale my bychom vám rádi dali prostor k vlastnímu vyjádření. Bla bla bla.“

Glen mi je předčítal zpitvořeným hlasem, zasmáli jsme se a já je pak strkala do šuplíku. Ale to bylo, když ještě žil. O tuhle nabídku jsem se neměla s kým podělit.

Znova sklopím oči do čaje. Už vychladl a na hladině plave tenký povlak. Je to tím plnotučným mlékem, na kterém si Glen zakládá. Zakládal. Teď už si klidně můžu do čaje dávat nízkotučné. Usměju se.

Kate, která mi zrovna ohnivě vysvětluje, jak jsou její noviny citlivé, zodpovědné a bůhví co ještě, vyhodnotí můj úsměv jako další pozitivní signál. Nabízí, že mě vezme na pár nocí do hotelu. „Abyste na chvíli unikla před ostatními novináři a vším tím tlakem,“ říká. „A trochu si odpočinula, Jean.“

Odpočinek bych, myslím, potřebovala.

Jako na povel zazvoní zvonek u dveří. Kate vykoukne přes záclonu a sykne. „Sakra, venku je člověk z místní televize. Buďte zticha a on zas odejde.“

Udělám, co mi bylo přikázáno. Jako obvykle. Kate vlastně začíná tam, kde Glen skončil. Velí mi. Chrání mě před reportéry, co hlídkují u domu. Až na to, že ona je samozřejmě taky reportérka. Panebože, jsem tady s nepřitelem!

Otočím se a chystám se něco říct, ale znovu se rozezní zvonek a štěrbinou schránky ve dveřích křikne hlas do prázdné předsíně: „Paní Taylorová?“ Pomlka. „Paní Taylorová? Tady Jim Wilson z Capital TV. Měla byste na mě chvíličku? Jen pár slov. Jste doma?“

Já i Kate mlčky sedíme a díváme se na sebe. Je očividně napjatá. Je zvláštní vidět někoho jiného v takovém stavu, jaký sama zažívám dvakrát nebo třikrát za den. Chci jí říct, že jsem se naučila být zticha jako myška. Někdy dokonce zatajím dech, aby nepoznali, že je v domě živá duše. Ale Kate nedokáže sedět klidně. Vytáhne mobilní telefon.

„Chcete někomu zavolat?“ zeptám se ve snaze uvolnit napětí, ale televizák mě samozřejmě uslyší.

„Paní Taylorová, já vím, že tam jste. Pojdte ke dveřím, prosím. Slibuju, že vás moc nezdržím. Jen na slovíčko. Chceme vám dát prostor...“

Vtom Kate vykřikne: „Běž do prdele!“ a já se na ni překvapeně podívám. Glen by nikdy nedovolil ženě, aby v jeho domě vyřkla podobné slovo. Pohlédne na mě, němě naznačí ústy „pardon“ a přiloží si ukazovák ke rtům. A chlap z televize jde fakt do prdele.

„No, zjevně to funguje,“ uznám.

„Promiňte, ale oni ničemu jinému nerozumějí,“ zasměje se. Je to příjemný smích. Zní opravdově a v poslední době jsem nic podobného neslyšela. „Takže pojďme vyřešit ten hotel, než dorazí další otrapa.“

Příkývnu. Naposledy jsem byla v hotelu, když jsme si s Glenem před lety vyrazili na víkend k moři do Whitstable. V roce 2004, na naše patnácté výročí.

„Je to milník, Jeanie,“ řekl tehdy Glen. „Tolik roků nedostane ani většina ozbrojených lupičů.“ Rád vtipkoval.

Whitstable byl jen hodinu jízdy od domova, ale bydleli jsme v hezkém hotýlku na břehu moře, jedli jsme ryby s hranolky a brouzdali po pláži. Sbírala jsem pro Glenu placaté kamínky, on házel žabky na hladinu a společně jsme počítali, kolikrát skočí. Plachty pleskaly o stěžně lodí a ostrý vítr mi cuchal vlasy, ale myslím, že jsem tehdy byla opravdu šťastná. Glen toho moc nenamluvil. Chtěl se jen procházet a já jsem byla ráda, že se mi konečně zase trochu věnuje.

Víte, Glen se mi totiž začal tak nějak vytrácet ze života. Byl tam a současně nebyl, jestli víte, jak to myslím. Trávil víc

času s počítačem než se mnou. Jako by mu ten stroj nahrazoval manželku. Měl dokonce i kameru, aby ho lidé při konverzaci mohli vidět a on zase je. V počítačovém osvětlení všichni vypadají jako mrtvoly. Podivní zombíci. A já ho nechala. Mohl se v klidu věnovat těm svým nesmyslům.

„Co tam celý večer děláš?“ zajímala jsem se a on jen pokrčil rameny. „Povídám si s přáteli. Nic zvláštního.“ Ale dokázal tím strávit hodiny, ať šlo o cokoliv. Hodiny!

Někdy jsem se v noci probudila a on vedle mě neležel. Z pokoje pro hosty jsem zaslechla jeho tlumený hlas, ale neodvážila jsem se ho rušit. Když byl u počítače, neviděl mě rád. Pokud jsem mu uvařila kafe, musela jsem před vstupem zatukat na dveře. Tvrdil, že když vtrhnu do pokoje nečekaně, hrozně se lekne. Tak jsem zaklepala, on vypnul obrazovku a vzal si ode mě hrnek.

„Díky,“ hlesl.

„Je tam něco zajímavého?“ zeptala jsem se.

„Ani ne,“ odpověděl. „Normálka.“ Konec rozhovoru.

Sama jsem počítač vůbec nepoužívala. Byla to čistě jeho doména.

Ale myslím, že jsem měla vždycky tušení, že se tam něco děje. Tehdy jsem tomu začala říkat „jeho nesmysly“. Znamenalo to, že o nich nemůžu mluvit nahlas. On neměl rád, když jsem se o tom takhle vyjadřovala, ale nemohl mi na to nic říct. Bylo to přece úplně neškodné slůvko. Nesmysly. Něco a nic. Ale nicotné to nebylo. Bylo to svinstvo. Věci, na které by se nikdo neměl dívat, natož aby za to platil.

Když to policie objevila u něho v počítači, Glen mi řekl, že to není jeho.

„Našli věci, které jsem si nestáhl – hrozné věci, které se

nechtěně dostanou na harddisk, když si prohlížíš něco jiného," bránil se. O internetu ani o harddiscích jsem neměla ani ponětí. Asi se to mohlo stát, proč ne?

„Spoustu chlapů takhle nespravedlivě obviní," tvrdil. „Noviny o tom píšou každý týden. Někdo ukradne kreditní kartu a zaplatí s ní za tenhle materiál. Já to nebyl. Řekl jsem to i policii.“

A když jsem mlčela, pokračoval. „Ty nevíš, jaké to je, když člověka obviní z něčeho takového a on přitom nic neudělal. Úplně tě to drtí.“

Natáhla jsem se, pohládila ho po ruce a on mě objal.

„Nedáme si čaj, Jeanie?“ navrhl. A já šla do kuchyně postavit vodu.

Když jsem vyndávala mléko z ledničky, zarazila jsem se a zadívala se na fotky na dveřích – my dva na Silvestra, celí vyšňoření; my dva zacákaní od růžové barvy, když jsme malovali strop v obýváku; my dva na dovolené; my dva na jarmarku. My dva. Byli jsme tím.

„Neboj se. Vždyť máš mě, Jeanie," říkával Glen, když jsem přišla domů po dlouhém dni, nebo jsem měla špatnou náladu. „Jsme tím.“ A byla to pravda. V sázce bylo příliš na to, abychom se rozešli.

A byli jsme v tom tak namočení, že jsem ho nemohla opustit. Dokonce jsem kvůli němu i lhala.

A nebylo to jednou. Nejdřív jsem volala do banky, že je nemocný, když se mu nechtělo do práce. Pak jsem lhala, že jsme ztratili kreditku, když Glen tvrdil, že jsme se dostali do finančních problémů a banka by nám mohla odepsat pár výběrů.

„Nikomu to neublíží, Jeanie," uklidňoval mě. „No tak, jen protentokrát.“

Ale samozřejmě u toho nezůstalo.

Předpokládám, že právě tohle by asi Kate Watersovou zajímalo.

Uslyším ji v předsíni říkat moje jméno, a když se jdu podívat, tak s někým telefonuje a žádá ho, aby nás vyzvedl.

Glen někdy říkával, že jsem jeho princezna, ale je mi jasné, že dneska mě nikdo na bílém koni zachránit neprijede.

Tak se vrátím na místo, znovu se posadím a čekám, co bude.

5

Pondělí 1. října 2006

DETEKTIV

Když Bob Sparkes poprvé uslyšel jméno Belly Elliottové, bezděčně se pousmál. Bella se totiž jmenovala jeho oblíbená teta – jedna z mnoha máminých mladších sester, vyhlášená srandistka. Bylo to na celé týdny naposled, co se usmál.

Oznámení na linku 999 přišlo v 15:38. Ženský hlas vzlykal žalem. „Zmizela,“ vyhrkla volající. „Jsou jí teprve dva roky. Někdo ji unesl...“

Na záznamu, který si v následujících dnech zas a znovu přehrávali, zněl konejšivý alt operátora v mučivém duetu s ostrým ženským sopránem. „Jak se vaše holčička jmenuje?“

„Bella – jmenuje se Bella.“

„A s kým to mluvím?“

„Jsem její máma. Dawn Elliottová. Byla na zahradě před domem. Bydlíme v Manor Road 44a ve Westlandu. Pomozte mi, prosím vás.“

„Samozřejmě, vynasnažíme se. Víím, že je to těžké, ale potřebujeme vědět pár dalších věcí, které by nám pomohly Bellu najít. Kdy jste ji viděla naposled? Byla na zahradě sama?“

„Hrála si s kočkou. Sama. Když se vyspala po obědě. Nebyla venku dlouho. Jen pár minut. Kolem půl čtvrté jsem pro ni šla a už tam nebyla. Dívali jsme se všude. Prosím vás, pomozte mi ji najít.“

„Dobře. Zůstaňte u telefonu. Můžete Bellu popsat? Jak je oblečená?“

„Má blond vlásy – dneska stažené do culíku. Je ještě malá. Vlastně pořád miminko... Ale teď si nemůžu vzpomenout, co má na sobě. Asi nějaké tričko a kalhoty. Panebože, nedokážu vůbec uvažovat. Taky má brejličky. Malé kulaté s růžovými obroučkami – víte, je trochu tupozraká. Prosím vás, najděte ji. Prosím!“

Středem zájmu inspektora Sparkese se Bellino jméno stalo o třicet minut později, když příslušníci hampshirské policie v uniformách vyrazili do terénu ověřit tvrzení Dawn Elliottové na místě a prohledat dům a okolí.

„Ztratila se dvouletá holčička,“ oznámil mu kolega, jenž vpadl do jeho kanceláře. „Bella Elliottová. Už skoro dvě hodiny ji nikdo neviděl. Hrála si na předzahrádce a najednou zmizela. Jsou to nájemní domky na okraji Southamptonu. Matka dítěte se zhroutila – je u ní doktor.“

Seržant Ian Matthews položil šéfovi na stůl tenký spis. Na deskách bylo černou fixou napsané jméno „Bella Elliottová“, které doplňovala barevná fotografie malé holčičky připnutá sponkou.

Než Sparkes spis otevřel, poklepal na fotku a zadíval se na ni. „Co teď děláme? Kde všude pátráme? A kde je otec?“

Seržant Matthews se ztěžka posadil. „Zatím jsme prohledali dům, půdu a zahradu. Nevypadá to dobře. Jako by

se po ní slehla zem. Otec pochází z Midlands, tedy matka si to alespoň myslí. Šlo o krátký vztah a odešel ještě předtím, než se Bella narodila. Snažíme se ho vypátrat, ale matka nám v tom moc nepomáhá. Prý o tom nemusí vědět.“

„A co ona? Jaká je? Co dělala, když si její dvouletá dcerka hrála venku?“ zeptal se Sparkes.

„Tvrdí, že Belle vařila čaj. Z kuchyně je výhled na zahradu za domem, takže ji neviděla. Předzahrádku odděluje od ulice jen nízká zídka, pokud se to tak dá vůbec nazvat.“

„Trochu nezodpovědné nechat tak malé děcko bez dozoru,“ přemítal Sparkes a snažil se vybavit si, jaké byly ve stejném věku jeho dvě děti. Jamesovi bylo dneska třicet a – světe, div se – pracoval jako účetní, Samantě šestadvacet a nedávno se zasnoubila. Nechali je s Eileen jako batolata někdy na zahradě samotné? Upřímně řečeno, nemohl si vzpomenout. Nejspíš měl v tom období hodně práce a s rodinou moc nebýval. Když večer přišel domů – tedy pokud se mu to vůbec podařilo –, nechal si od Eileen všechno vyprávět.

Inspektor Sparkes sundal z háčku za sebou kabát a vylovil z kapsy klíčky od auta. „Radši tam zajedu a omrknu to osobně, Matthewsi. Porozhlídnu se kolem a promluví s matkou dítěte. Vy tady zůstanete a připravíte všechno pro případ, že budeme potřebovat vyšetřovací místnost. Před sedmou zavolám.“

V autě cestou do Westlandu zapnul rádio, aby si poslechl místní zprávy. Bella byla mezi prvními, ale reportér nezjistil nic, co by už Sparkes nevěděl.

Zaplaťpánbůh za ty dary, pomyslel si. K regionálním novinářům neměl zrovna vřelý vztah.

Při posledním případu ztraceného dítěte se všechno

zkomplikovalo, když reportéři začali pátrat na vlastní pěst a rozšlapali všechny důkazy. Laura Simpsonová, pětiletá holčička z Gosportu, byla nalezena schovaná ve skříni u svého nevlastního strýce, špinavá a vyděšená. „Je to jedna z těch rodin, co mají hromadu příbuzných,“ svěřil se tehdy Eileen.

Jeden z novinářů bohužel z bytu matky sebral rodinné album, takže policie nemohla vidět fotku strýčka Jima – registrovaného sexuálního násilníka – a spojit si ho s pohřešovanou dívkou.

Pokusil se tu malou znásilnit, ale nepovedlo se mu to, a Sparkes byl přesvědčen, že by ji nakonec zabil. Detektivové kroužili kolem, někdy jen pár metrů od jejího vězení, ale možná by ji nikdy nenašli, kdyby se jiný člen té rozvětvené rodiny neopil a nevyzvnil jeho jméno. Laura z toho vyvázla se šrámy na těle i na duši. Sparkes v duchu pořád viděl její oči ve chvíli, kdy otevřel dveře skříně. Hrůza – výstižnější slovo neexistuje. Hrůza, že bude jako strýček Jim. Povolal na místo kolegyni, která pak vzala Lauru do náruče. Konečně v bezpečí. Všichni měli slzy v očích. Kromě Laury. Ta působila otupěle.

Vždycky si vyčítal, že jí dostatečně nepomohl. Měl tu souvislost objevit dřív. Měl klást jiné otázky. Měl ji najít rychleji. Jeho šéf i média slavili nalezení holčičky jako velké vítězství, ale on nemohl. Pořád viděl ty její oči.

Kde teď asi je? napadlo ho. A kde je strýček Jim?

Ulice byla plná reportérů, sousedů i policistů a všichni se ptali všech, takže z toho vznikly úplné verbální orgie.

Sparkes se protlačil houfem lidí u branky domu číslo 44a a kývl na novináře, které poznával.

„Bobe,“ zavolal na něj ženský hlas. „Zdravím. Máte něco nového? Nějaké stopy?“ Kate Watersová se prodrala dopředu a naoko unaveně se usmála. Naposledy ji viděl během vyšetřování jedné příšerné vraždy v New Forest, kdy si spolu párkrát popovídali nad skleničkou, než se po několika týdnech podařilo dopadnout manžela.

Znali se už docela dlouho. Potkávali se u různých případů a vždycky navázali tam, kde minule skončili. Opravdové přátelství to není, pomyslel si. Šlo výhradně o práci, ale Kate byla v pohodě. Naposledy dokonce zveřejnila určité informace, až když jí konečně schválil, že můžou vyjít. Něco jí dlužil.

„Ahoj, Kate. Zrovna jsem dorazil, ale později budu možná vědět víc,“ odpověděl a protáhl se kolem strážníka v uniformě hlídajícího dům.

V obýváku to páchlo kočičinou a cigaretami. Dawn Elliottová se choulila na pohovce a v třesoucích se prstech svírala mobil a panenku. Světlé vlasy měla stažené do ledabylého culíku, takže vypadla ještě mladší než ve skutečnosti. Zvedla oči k vysokému zasmušilému muži ve dveřích a zkřívila obličej.

„Našli jste ji?“ vypravila ze sebe.

„Paní Elliottová, inspektor Bob Sparkes. Jsem tady, abych pomohl najít Bellu, ale potřebuji vaši pomoc.“

Dawn se na něj podívala. „Ale já už jsem policii všechno řekla. K čemu je dobré vyptávat se pořád na stejné věci? Prostě ji najděte! Najděte moje dítě!“ vykřikla ochraptěle.

Pokýval hlavou a posadil se vedle ní. „Tak si to společně projdeme, ano?“ pronesl mírným tónem. „Kdoví, třeba si ještě na něco vzpomenete.“

Odvyprávěla mu všechno od začátku a přitom se zalykala

žalem. Bella byla její jediné dítě, plod krátkého vztahu s ženatým mužem, kterého potkala v nočním klubu. Roztomilá holčička, která se ráda dívala na disneyovky a tancovala. Se sousedy se Dawn Elliottová moc nedružila. „Ohrnujou nade mnou nos. Jsem svobodná matka, co žije z dávek. Pro ně jsem jen socka,“ svěřila se Bobu Sparkesovi.

A zatímco spolu mluvili, policejní tým i dobrovolníci z okolí, mnozí ještě v pracovním oděvu, prohledávali zahrady, popelnice, živé ploty, půdy, sklepy, kůlny, auta, psí boudy i komposty v celé čtvrti. Venku se už začínalo stmívat a jakýsi hlas náhle zavolal: „Bello! Bello! Kdepak jsi, broučku?“ Dawn Elliottová vyskočila z gauče, aby se podívala z okna.

„Posadte se, Dawn,“ požádal ji Sparkes. „Zajímalo by mě, jestli Bella dneska náhodou nezlobila.“

Zavrtěla hlavou.

„Nevynadala jste jí kvůli něčemu?“ pokračoval. „Děti umějí dát člověku pořádně zabrat, vidíte? Nemusela jste jí třeba naplácat?“

Mladá žena se vzápětí dovtípila, proč se jí na to ptá, a začala se hlasitě bránit. „Ani náhodou, nic takového. Nikdy ji nebiju. Teda ne moc často. Jen když se občas vzteká. Nic jsem jí neudělala. Někdo ji unesl...“

Sparks jí poklepal na ruku a požádal policejní psycholožku, aby udělala ještě jeden čaj.

Do dveří obývacího pokoje nahlédl mladý strážník a pokynul na detektiva, že mu potřebuje něco říct.

„Odpoledne se prý kolem potuloval nějaký cizí chlap,“ oznámil Sparkesovi. „Viděl ho jeden ze sousedů. Neznal ho.“

„Popis?“

„Prý byl sám. Dlouhé vlasy, vypadal zanedbaně. Podle souseda nahlížel do aut.“

Sparkes vylovil z kapsy telefon a zavolal seržantu Matthewsovi. „Vypadá to zajímavě,“ sdělil mu. „Po dítěti ani stopa. Máme popis podezřelé osoby, která se pohybovala v ulici – podrobnosti jsou na cestě. Předajte je ostatním. Já si zatím promluvíím se svědkem.“ A vzápětí dodal: „A taky je potřeba obejít všechny známé sexuální násilníky v okolí.“ Při pomýšlení, že by se to dítě dostalo do spárů jednoho z dvaadvaceti registrovaných delikventů v oblasti Westlandu, se mu sevřely vnitřnosti. Hampshirská policie měla na seznamu kolem tří stovek exhibicionistů, voyeurů, šmíráků, pedofilů a znásilňovačů převlečených za milé sousedy, do kterých by to nikdo v životě neřekl.

U okna svého dobře udržovaného bungalovu na druhé straně ulice zatím Stan Spencer očekával příchod policejního detektiva. Jak se Sparkes dozvěděl, tento muž před několika lety založil místní občanskou hlídku, když ho naštvalo, že nemá kde parkovat se svým volvem, jelikož mu místo neustále zabírají řidiči dojíždějící za prací. V penzi toho s manželkou Susan zjevně neměl moc na práci, a tak si vychutnával moc, kterou mu každodenní kontroly parkovacích míst s blokem v ruce propůjčovaly.

Sparkes mu potřásl rukou a pak se spolu posadili ke stolu v jídelně.

Soused nahlédl do svých poznámek – „Jsou akurátní, pane inspektore,“ prohlásil a Sparkes měl co dělat, aby se neusmál. „Vyhlížel jsem Suzan, až půjde z odpoledních nákupů, a uviděl jsem muže, který šel po naší straně ulice.

Vypadal pochybně a dost zanedbaně, takže jsem se bál, aby se nevloupal někomu ze sousedů do auta nebo tak něco. Člověk si dneska musí dávat pozor. Procházel kolem dodávky Petera Tredwella.“

Sparkes povytáhl obočí.

„Promiňte, pane inspektore. Pan Tredwell je instalatér, co bydlí kousek odsud v ulici, a už několikrát se mu někdo dobýval do auta. Naposledy jsem tomu sám zabránil. Tak jsem vyšel ven, abych na toho chlapa dohlídl, ale on už byl o kus dál. Bohužel jsem ho viděl jen zezadu. Měl dlouhé špinavé vlasy, džínsy a černou bundu s kapucí, jakou tihle týpci obvykle nosí. Pak mi v domě začal zvonit telefon, a než jsem se stačil vrátit ven, byl už pryč.“

Pan Spencer s velkým zadostiučiněním sledoval, jak si inspektor všechno zapisuje.

„Když jste vycházel na ulici, neviděl jste Bellu?“

Spencer zaváhal, ale zavrtěl hlavou. „Ne. Neviděl jsem ji už pár dní. Roztomilá holčička.“

O pět minut později se Sparkes posadil na židli v předsíni u Dawn Elliottové a naškrábal si krátké prohlášení pro tisk, teprve pak se za ní vrátil do obýváku.

„Zjistili jste něco nového?“ otázala se.

„Zatím ne, ale hodlám se obrátit na média s žádostí o pomoc při pátrání. A...“

„A co?“ naléhala Dawn.

„A s výzvou, ať se nám přihlásí všichni, kdo se dnes odpoledne pohybovali v okolí. Lidé, kteří projížděli nebo procházeli Manor Road. Nevšimla jste si odpoledne v ulici nějakého muže?“ zeptal se. „Pan Spencer odnaproti tvrdí, že zahlédl

člověka s dlouhými vlasy a v tmavé bundě. Nikdy předtím ho tady neviděl. Třeba to nic neznamená...“

Zavrtěla hlavou a po tváři jí kanuly slzy. „To on ji unesl? To on mi sebral moje děťátko?“

6

Středa 9. června 2010

VDOVA

Další kroky na štětku. Tentokrát novinářce telefon zazvoní dvakrát a pak utichne. Bude to asi nějaké smluvené znamení, protože Kate okamžitě otevře hlavní dveře a pustí dovnitř chlápka s velkou taškou přes rameno.

„To je Mick,“ oznámí mi. „Náš fotograf.“

Mick se na mě zazubí a vystrčí ruku. „Dobrej, paní Taylorová,“ pozdraví. Přišel nás vyzvednout a odvézt do hotelu. „Je to hezké a klidné místo,“ tvrdí a já začnu protestovat. Všechno se odehrává strašně rychle.

„Počkejte,“ ohradím se. Ale nikdo mě neposlouchá.

Kate s Mickem se radí, jak proklouzneme kolem reportérů, kteří se shromáždili před brankou. Ten člověk z televize určitě řekl ostatním, že mám někoho v domě, a tak mi teď střídavě klepou na dveře a volají na mě štěrbínou pro vyhazování pošty. Je to jako zlý sen. Jako na začátku.

Tehdy pokřikovali na Glena a obviňovali ho ze všeho možného.

„Co jste to udělal, pane Taylore?“ houkl jeden.

„Máte na rukou krev, vy zvrhlíku?“ zeptal se novinář z deníku *The Sun*, když Glen vyvážel popelnici. Přímo před kolemjdoucími lidmi. Glen mi pak řekl, že si jeden z nich odplivl na chodník.

Když se vrátil dovnitř, celý se třásl.

Chudák můj Glen. Ale tehdy měl po boku mě – pohladila jsem ho po ruce a konejšila ho, aby si z toho nic nedělal. Ale já jsem teď na všechno sama a vůbec nevím, jestli se s tím dokážu vyrovnat.

Čísi hlas ječí přes dveře strašné věci: „Vím, že tam jste, paní Taylorová. Platí vám za to, že promluvíte? Co si podle vás lidi řeknou, pokud si ty krvavé peníze vezmete?“

Je mi, jako bych dostala ránu pěstí. Kate se otočí, pohladí mě po ruce a řekne mi, abych si toho nevšíkala, že prý zařídí, aby to přestalo.

Chce se mi jí věřit, ale nedokážu jasně uvažovat. Jak chce asi dosáhnout toho, aby to přestalo? Podle Glena bylo jediným možným řešením schovávat se.

„Musíme to přetrpět,“ říkával.

Kate má však jiný styl: jít do všeho po hlavě. Postavit se, říct jim svoje a umlčet je. Já bych je umlčela ráda, ale to by znamenalo vyjít na denní světlo. To je pro mě tak děsivá představa, že se ani nemůžu pohnout.

„No tak, Jean,“ řekne Kate, když si konečně všimne, že pořád sedím v křesle. „Nebojte, společně to zvládneme. Hezky jedno po druhém. Za pět minut bude po všem a pak už vás nikdo nenajde.“

Kromě ní, samozřejmě.

Víc urážek od té verbeže venku už bych nesnesla, a tak si poslušně začnu balit věci. Vezmu kabelku a v kuchyni si do ní

nacpu nějaké kalhotky ze sušičky. Pak si skočím nahoru pro kartáček na zuby. A kde mám klíče?

„Jen nejnnutnější věci,“ žádá mě Kate. Až budeme na místě, všechno mi prý koupí. „A kam to vlastně jedeme?“ chci se zeptat, ale Kate se už znovu odvrátila. Mluví do telefonu: na drátě je redakce.

Když hovoří s redakcí, má jiný hlas. Napjatý. Trochu zadýchaný, jako by právě vyšla po schodech.

„Dobře, Terry,“ řekne. „Ne, Jean je s námi... Zavolám ti později.“ Nechce mluvit přede mnou. Přemýšlím, co asi chtějí v redakci vědět. Kolik mi slíbila peněz? Jak budu vypadat na fotkách?

Vsadím se, že chtěla odpovědět: „Vypadá dost hrozně, ale něco s ní snad provedeme.“ Zmocňuje se mě panika a chystám se říct, že jsem si to rozmyslela, ale všechno se to děje moc rychle.

Kate říká, že odvede jejich pozornost. Vyjde ven a bude předstírat, že pro nás chce připravit auto, zatímco my s Mickem nepozorovaně projdeme zahradou a přelezeme plot. Znovu vyhrknu: „Moment!“ Ale Kate už mě postrkuje k zadním dveřím.

Počkáme, až Kate vyjde z domu. Najednou se strhne ohlušující rámus. Jako by od mých vstupních dveří vzlétlo hejno ptáků.

„Cvakálcí,“ utrousí Mick. Nejspíš tím myslí fotografie. Pak mi přes hlavu přehodí svoji bundu, chytí mě za ruku a táhne mě za sebou dveřmi do zahrady. Kvůli té bundě toho moc nevidím a navíc mám nevhodné boty. Pořád se mi vyzouvají, ale přesto se snažím běžet. Je to směšné. Bunda mi sklouzává z hlavy. Panebože, tamhle je Lisa odvedle a s otevřenou

pusou se dívá z okna v patře. Bezděčně na ni mávnu. Bůhví proč to dělám. Nemluvily jsme spolu celou věčnost.

Mick mi nakonec pomůže přes plot. Není moc vysoký. Je spíš na efekt, než kvůli bezpečnosti. Mám na sobě kalhoty, ale přesto je to docela boj. Mick říká, že zaparkoval za rohem, a opatrně postupujeme na konec uličky za domy, kdyby tam náhodou číhal jeden z reportérů. Najednou se mi chce křičet. Mám nastoupit do auta s lidmi, které neznám, a odjet kdo víkam. Je to asi ta nejbálsnější věc, jakou jsem kdy udělala.

Glena by ranila mrtvice. Už před těmi oplétačkami s policií úzkostlivě dbal na naše soukromí. Žili jsme v tomhle domě léta – už od začátku našeho manželství – ale jak sousedi velice ochotně sdělili novinářům, drželi jsme se stranou. Počítám, že sousedi tohle říkají vždycky, když se ve vedlejším domě najde mrtvola nebo týrané dítě. Ale v našem případě to byla pravda. Jedna z nich – snad paní Grangeová odnaproti – řekla jednomu reportérovi, že Glen má „zlé oči“. Ve skutečnosti je měl hezké. Modré s dlouhými řasami. Klukovské oči. Jeho oči mě dokázaly uhranout.

Tak jako tak, vždycky mi říkával: „Je to jen naše věc, Jeanie.“ O to pak bylo těžší, když se naše věc stala věcí veřejnou.

Dodávka fotografa Micka je špinavá. Přes obaly od hamburgerů, sáčky od brambůrek a staré noviny ani není vidět na podlahu. V zapalovači je zastrčený elektrický holicí strojek a v prostoru pro nohy se válí velká láhev coca-coly.

„Omlouvám se za nepořádek,“ prohodí. „Já v autě v podstatě bydlím.“

Vpředu ale stejně sedět nebudu. Mick mě odvede k zadní části vozu a otevře dveře. „Nastupte si,“ vyzve mě, chytí mě za loket a pomůže mi dovnitř. Pak mi položí dlaň na vlasy

a skloní mi hlavu, abych se do ní nebouchla. „Až vyrazíme, příkrčte se. Řeknu vám, až bude čistý vzduch.“

„Ale...“ vypravím ze sebe, Mick však zabouchne dveře a já zůstanu sedět v pološeru mezi fotografickou výbavou a pytli na odpadky.

7

Čtvrtek 5. října 2006

DETEKTIV

Bob Sparkes nahlas zívá, protáhl si ruce nad hlavou a prohnul bolavá záda v kancelářském křesle. Snažil se nedívat na hodiny na stole, ale mrkaly na něj tak dlouho, až na ně zaostřil zrak. Byly dvě hodiny ráno. Třetí den pátrání po Belle uplynul, a oni se pořád nemohli hnout z místa.

Prověřovali desítky telefonátů o dlouhovlasých ošuntělých mužích i dalších stopách ve stále větším okruhu od epikentra, ale byla to zdoluhavá mravenčí práce.

Snažil se nemyslet na to, co se asi děje s Bellou Elliotovou – nebo spíš co už se stalo, bohužel. Musel ji najít.

„Kde jsi, Bello?“ zeptal se fotky ležící na stole. Tvář holčičky byla doslova všude, kam se podíval – vyšetřovací místnost zdobila asi desítka jejích fotografií, které se jako náboženské obrázky usmívaly na detektivy trčící u stolu a žehnaly jejich práci. Noviny byly plné „malé Belly“.

Sparkes si přešel rukou po hlavě a zaregistroval rostoucí pleš. „No tak, uvažuj!“ poručil si a sklonil se k monitoru počítače. Ještě jednou si přečetl výpovědi i zprávy o místních

sexuálních delikventech a hledal v jejich tvrzeních sebemenší nesrovnalosti, žádných skutečných vodítek se však nedopátral.

Naposledy si prošel jejich profily. Většinou to byli ubožáci: osamělí smradlaví chlapi se zkaženými zuby, co si žili ve svém internetovém vesmíru a občas zabloudili zkusit štěstí do reálného světa.

Další skupinu tvořili nenapravitelní recidivisté. Sparkesovi lidé navštívili Paula Silvera, který léta zneužíval vlastní děti a odseděl si to, ale jeho žena – *Už třetí?* přemítal Sparkes. *Nebo pořád Diane?* – jim unaveně sdělila, že její manžel si odpykává pět let za vloupání. Zjevně rozšířil záběr, řekl Bob Sparkes seržantovi.

Jak se dalo čekat, v posledních čtyřiceti osmi hodinách přišla z celé země řada hlášení, že někdo Bellu zahlédl. Policisté všechna horečně prověřovali a některé telefonáty Sparkesovi zrychlily tep.

Jakási žena od Newarku volala, že si nová sousedka hrála na zahradě s dítětem. „Je to blondatá holčička. Ještě nikdy jsem u ní na zahradě děcko neviděla. Myslela jsem, že žádné nemá.“ Sparkes neprodleně vyslal na místo tamní kolegy a pak netrpělivě čekal u stolu, až zazvoní telefon.

„Je to sousedčina neteř, která přijela na návštěvu ze Skotska,“ sdělil mu místní inspektor, stejně zklamaný jako on sám. „Je mi líto. Snad příště.“

Snad. Problém byl v tom, že většina telefonátů do vyšetřovací místnosti jako vždy pocházela od lidí, kteří na sebe chtěli jen strhnout pozornost.

Podstatné bylo, že kromě Dawn Elliottové naposledy Bellu viděla majitelka trafiky ve stejné ulici. Výřečná starší

dáma si pamatovala, že matka s dítětem vstoupily do jejího obchodu kolem půl dvanácté. Chodily tam pravidelně. Dawn si většinou kupovala cigarety a poslední Bellinu návštěvu zaznamenaly trhavé zrnité záběry levné bezpečnostní kamery.

Malá Bella stála u pultu a držela se maminky za ruku. Strih na Bellu s rozmazaným obličejem, jako by už mizela ze světa, a papírovým pytlíkem v ruce. Strih na dveře obchodu, které se za ní zavíraly.

Po obědě Dawn Elliotové telefonovala matka – podle výpisu hovorů přesně ve 14:17. Policii řekla, že v pozadí slyšela křičet vnučku na „Bořka stavitele“ a chtěla s ní mluvit. Dawn na Bellu zavolala, ale dívka si zřejmě odběhla pro nějakou hračku.

Časová osa dalších šedesáti osmi minut vycházela pouze z výpovědi Dawn Elliottové. Byla mlhavá a točila se kolem jejích domácích prací. Detektivové ji požádali, aby jim názorně předvedla, jak onoho inkriminovaného dne vařila, myla nádobí a skládala Bellino prádlo ze sušičky. Pokoušeli se tím získat lepší představu o dění chvíli po patnácté hodině, kdy Dawn údajně viděla Bellu, jak si jde hrát na zahradu.

Margaret Emersonová, která bydlela vedle, si v 15:25 odskočila pro něco do auta a byla si jistá, že na předzahrádce v té době nikdo nebyl. „Bella na mě vždycky volala. Chtěla si hrát, chudinka malá. Ráda na sebe upozorňovala. Někdy se jí máma moc nevěnovala,“ vypověděla paní Emersonová. „Bella si často hrávala sama, vozila panenku v kočárku a honila kocoura Timmyho. Znáte děti.“

„Plakala Bella často?“ zeptal se Sparkes.

Při té otázce se paní Emersonová na chvíli zamyslela, ale

pak zavrtěla hlavou a rezolutně prohlásila: „Ne, byla to šťastná holčička.“

Rodinný lékař i pečovatelka to potvrzovali. „Roztomilé dítě, malé zlatíčko,“ rozplývali se.

Vážení čtenáři,

právě jste si přečetli přesně deset tisíc slov, jež jsme vám na základě svolení autora mohli nabídnout jako bezplatnou ukázkou. Pokud chcete číst dál, stačí maličko: koupit si tuto knihu u vašeho oblíbeného prodejce elektronických knih. Přejeme příjemný čtenářský zážitek!